

Falusi hétköznapiak PUSZTASZEREN

Nem egyszerű eldönteni, hogy a kulturális lehetőségek élvezetében mi a legkedvesebb Pustaszere. A jórészt szétzúrt település apraja-nagyja, közel két és fél ezer lélek, csak most, napjainkban eszmél arra, hogy hol és miben keresse a kulturálódás forrásait. Egy-két alkalmi műsoros estet kivéve, évek óta nem volt Pustaszere szervezett kulturális tevékenység. Mivel magyarázható hát, hogy most egyszerre szomjúhozzák a falusi emberek mindazt, amely immár másfél évtizede az övéké is, csak eddig még nem éltek vele?

A pártszervezet vezetőségének és a közösségi tanács végrehajtó bizottságának mindenesetre sok köze van ahhoz, hogy az emberek ma már másképpen gondolkodjanak a művelődés dolgában, mint mondjuk akárcsak egy évvel ezelőtt is. (Bár csak így gondolkoznak Arpád »közvetlen« utódai a közös gazdálkodás, a közös vagyon dolgában is. Akkor bizonyára eredményesebben zárta volna az elmúlt gazdasági évet az itteni Petőfi, az Arpád és a Kossuth Termelőszövetkezet.

Azért volt szükség erre a kis kitérésre, mert ellentmondás van a közös vagyonnal való bánásmód és a kulturálódás iránt most felébredt vágy között. Az a gond például, hogy fel kellene újítani a népi táncosok ruháját, noha az még nem rongyos, csak már megszokott, és az a tény, hogy egyik termelőszövetkezetben kevesebb burgonyát szedtek fel, mint kellett volna, mert valakik már »megelőzték« őket — hát bizony nem kis ellentmondás.

Nem lehet egyik oldalon igényesnek lenni önmagunkkal szemben abban például, hogy a kollektív szórakozást és művelődést színvonalas műsorokkal és előadásokkal

kal gazdagítsák, a másik oldalon pedig igénytelennek lenni a közös gazdálkodás dolgaiban.

Egy-egy szakelődés son vagy műsoros esten a művelődési otthonban majdnem annyian szoronganak még állva, mint amennyinek ülőhely jutott. Könyvtárfejlesztésre évi 4000 forintot fordítanak a község pénzből, s ehhez mérten olvasnak is az emberek. Jobban azokat a könyveket forgatják, amelyeket már maguk vásároltak. Valóságos szakkönyvkultúrával találkozni manapság a falvakban, községekben, s ez a megállapítás érvényes Pustaszere is.

A rosszminőségű erre azt mondanák, hogy okoskodásukat a háztáji földek kulturáltabbá tételére használják majd ezek az emberek. Ha így is van, ez akkor is jó, mert tegnap még csak a saját parcellájáig látó paraszt ma vagy holnap a közös gazdaság javára is tanul. Már most is ez érvényesül, mert brigádvezetők és egyszerű tagok egyre süröbben fordulnak az okos könyvekhez, hogy a növény- és állattenyésztés, avagy a gyümölcstermesztés korszerű ismerveivel kössenek tartós barátságot.

Ez az okoskodás nem maradhat hatástalan a közös gazdaságok fejlődésére. Az egyén és a közösség között ma még meglevő ellentmondások is ezzel oldódnak majd fel épűgy, mint ahogy tűnik, oldódik a szorongás és a kisebbségi érzés éppen Pustaszere esetében a művelődéshez való viszonyban is. Végtelen a közösség ereje, mint ahogy véges az egyéné. A közösség ereje vitte az Arpád Termelőszövetkezet színjátszó csoportjában színpadra például a 80 esztendősidős Kiri Istvánt, hogy a régi, jórészt elfelejtett népdalokkal megismertesse a fiatalokat. Előbb félt a falu

szájától, félt, hogy kinevetik. Hogy az ő példája, avagy más erjedés eredménye-e: tény, hogy a Kossuth Termelőszövetkezet színjátszójának 60 százaléka felnőtt, férfiak és nők alkotják.

Karics Béla az Arpád Termelőszövetkezetben a műkedvelők közt Ilona lányával együtt szerepel. A Kossuth Termelőszövetkezetben egy-egy műsorfüzetből kézzel írja ki a szerepet például Gyurász Jánosné és Tóth Jánosné. Azelőtt kinevették volna őket, s most mindez természetes, mint ahogy a község apraja-nagyja filmet néz, ismeretterjesztő előadásokon szorong, vagy mint ahogy a fiatalok — és nők is! — motoros szakkörre járnak.

Fél évvel ezelőtti adatok szerint 268 rádió és 9 televízió van Pustaszere, s minden negyedik embernek saját motorkecskéje. Hetenként 350 különféle napilapra és folyóiratra fizetnek elő. Neveléses lenne ezekhez mérni 15 évvel ezelőtti adatokat. Ha pedig a tanyákon is lenne már villany, szinte TV-antennaerdő nőne fel itt a homokon máról holnapra. Napi krónikák kellene ide, hogy minden változást frissíben feljegyezzen, s aszerint igazítsa a többiek útját. Sajnos, akik krónikások lehetnének, a község pedagógusai, azok — egy-két kivételtől eltekintve — csendes szemlélői a hétköznapiakban lezajló kulturális forradalomnak. A tanácselnök nagyon panaszkodott rájuk. Legtöbbjük nagy elfoglaltságra hivatkozva tartja magát távol a művelődésre szomjúhozók ügye elől. Kérdés: ki-nek használ a közösség? Neki? A községnek? Egyiknek sem. Véleményünk szerint pedig a pedagógusoknak kellene a községet tovább vinni a művelődés útján, s várnak is rájuk és éppen azok, akik nemrégiben még az iskolapadokban ültek és ülnek most is, mint az általános iskola esti tagozatának »öreg« diákjai.

Lódi Ferenc

Rádióműsor

Péntek
KOSSUTH-RÁDIO

4.26 Rákóczi induló. 4.30 Hírek. 4.40-7.59 Vidáman, frissen. Közben: 5.30 Hírek. 6.00 Falurádió. 6.35 Jó reggelt! 6.59 Időjelzés. 7.00 Hírek. 7.10 Új könyvek. 7.30 Műsorajtlár. 7.59 Időjelzés. 8.00 Műsorismertetés. 8.10 Reggeli hangverseny. 9.00 Kallász Márton és Pál József versei. 9.10 Tanczene. 9.50 Iskolai körösök énekelték. 10.00 Hírek. 10.10 Wolf-Ferrari: Susanne tükre. Opera. 10.59 Lottóeredmények. 11.00 Lenin élete. Könyvismertetés. 11.10 Frantisek Alvin: Rapszodikus keringő. 11.17 Dzsamilla szerelme. Rádiójáték. 12.00 Déli harangszó. 12.15 Népdalcsokor. 12.30 Napirend. 12.55 Bagatellek. 13.20 Gazdaszemmel a nagyvilág mezőgazdaságáról. 13.35 Dlouhy: Parafazis zongorára és zenekarra. Gejza Dusik szerzeményeire. 13.50 Kórusok. 14.00 A kékszemű Davidkáné. Folytatás regény. VI. rész. 14.10 A madarasz. Részletek. 14.40 Vasárnapok komédiái. Jelenetek. 15.00 Hírek. Közlemények. 15.04 Időjelzés. 15.10 Muzsikáló fiatalok. 15.30 Germanus Gyula professzor marokkói utazásáról mesél. 15.55 Szív küldi. 16.25 Periszkóp... 16.40 A Munkás-őrség központi férfikara énekel. 16.55 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. 17.15 Otórai tea. 17.45 Rádióiskola. 18.45 Csárdások. 19.00 Az Ifjúsági Rádió műsora. 19.15 Téli órák — hasznos mulatságok. Közben: 19.34 Jó éjszakát, gyerekek! 20.00 20.25 Esti krónika. 22.00 Hírek. 22.20 Tanczene. 23.10 A költő szerelme... 24.00 Hírek. 0.10 Csillagfényes szerenád. 0.30 Himnusz.

PETŐFI-RÁDIO

5.50 Hírek. 6.00 Reggeli zene. 6.25 Műsorajtlár. 6.50 Torna. 6.00-8.10 Hírek. 14.00 Időjelzés és vizálsajentés. 14.15 Balettzene. 15.00 Könyvzene. 15.50 Riporterek jegyzetfüzetéből. 16.00 Hírek. 16.05 Ismerkedés Kossuth-díjasokkal. 16.30 Gyermekzene. 16.40 Késszónok a magashban. Rádiókomédia. 17.45 Operainduló. 18.00 Hírek. 18.05 A Rádió operettjeiből. 18.45 Beszéljünk szépen magyarul! 19.00 Hírek. 19.05 Hangverseny. Az opera útja című műsor hallgatóinak. 19.40 Falurádió. 20.00 Émlék... 20.45 Sport híradó. 21.00 Hírek. 21.10 Hét hangversenyskalauz. 21.45 A hétköznapi emberek... 22.00 Tavasz akar lenni... 22.20 A versolvasás védelmében. 22.30 Kadosa Pál: Zongoraverseny. 23.00 Hírek. 23.00 15. Műsorajtlár.

Televízió műsora

Az adás ma szünetel.

IRO-OLVASÓ-TALÁLKOZÓ

Március 27-én, kedden délután fél 5-kor Barkes András iro, népszerű regények szerzője találkozik szegedi olvasóival a MESZÖV Deák Ferenc utcai művelődési termében. Az iro-olvasó-találkozón, ahol az iro készülő új művéről számol be az olvasóknak, minden érdeklődőt szívesen lát a Szövetkezetek Megyei Központja.

Karnagyképzés kezdődött a szegedi tanítóképzőben

A Szegedi Felsőfokú Tanítóképző Intézetben az idei tanév második felében karvezetőképzés kezdődött az arra rátermett, kiváló hallgatók számára. Az öt félév tartó tanfolyamon résztvevő tanítói oklevélük mellett karnagyi képesítést is kapnak. Ez arra jogosítja őket, hogy tanulmányaik befejezése után kórusokat is vezethetnek, és vezethetnek. A karnagyképzés speciálkollégiumok keretében folyik. Itt a hallgatók megismerkednek a kórusirodalom remekműveivel, előad-

sokat hallanak az énekkarvezetés módszereiről, s bá elcsorban a falusi énekkarok vezetésére készítik fel őket, több szegedi munkakórus munkájával is közelebbről megismerkednek.

A hallgatók érdeklődésével fogadták a karnagyképzés speciálkollégiumot, és sokan kérték felvételüket. A felvételi bizottság 240 hallgató közül fuszonhatnak a jelentkezőket fogadta el. A karnagyképzés — amelyet az országban először a szegedi tanítóképzőben szerveztek meg — dr. Mihálka György intézeti tanár vezet.

Drezdában készül az Orvosegyetem művészeti együttese

Hétfőn a Szegedi Nemzeti Színházban mutatják be új műsorukat

Az elmúlt években jó kapcsolatot alakult ki a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Drezdai Műszaki Egyetem között. Tavaly az Orvosegyetem művészeti együttesének meghívására Szegedre látogattak a drezdai egyetem hasonló együttesének tagjai, magyar, román és német tanárok és egyetemi hallgatók, több napot töltöttek az együttes vendégeiként nálunk. A drezdaiak most viszont az meghívást és a szülőhelyen tagú szegedi együttes előreláthatóan április 9-én utazik el a német egyetemi orvosságos kamarazenekara és városba, ahol közönség él is.

Olvasóink írják

Emberségből jelesre vizsgázott

Az elmúlt napokban történt Kisteleken. Az Állami Biztosító közönségi kirendeltsége előtt egy személygépkocsi — AB 30-52 forgalmi rendszám — állt meg. Ekkor egy idősebb néni ment oda és panaszkodott, hogy nincs taxi, csak este lenne, de a vizsgázott a gépkocsi vezető-lánya gyermekét szült és a je, s az autóból kiküldött személy: Mint megtudtuk, a segítséget nyújtók az Állami gépkocsival lévő összenéztek és csak ennyit halottunk:

Tóth Mihály

MAGYAR LÁSZLÓ:

BOSZORKÁNYOK

RAPITÁNYA

(11)

Mire kimondták, már valóságos záporoként verte a jég a várost. Először csak apróbb szemek, de aztán nagyobbak, végül akkorák, mint egy-egy jókora lúdtojás.

Soknak a fedetlen fején koppant az égi parittyák, ezek jagatva menekültek a templomba, a többiek is megrettenve húzódtak vissza.

— Végünk van! Mindennek vége! Ez a végítélet — kiáltották kétségbeesve.

A földet már arasznyi jégréteg borította. A csenevész fák megtépázva hajladoztak a viharban, a jég azt a kevés lombjukat is leszaggatta, amit a szárazság meghagyott. A házak faláról leverte a meszet, beszaggatta a tetőket, bezuza az ablakokat. De kárt tett emberben, állatban, ha a szabadban érte őket. Alit, az öreg koldust, a piactéren találtak meg holtan, amikor végre elvonult a pusztító vészedelem. Borzalmasan összevert testében már nem volt élet. Fejét három helyen szakította át a jég. Lálicék sánta kutyája is ott pusztult el Ali közelében. De odakinn a földet még szörnyűbb károkat tett. A szikkadt mezőkön ténfergő teheneket, birkákat, lovakat és disznókat valósággal megtizedelte, kiverte a barázdákból a maradék vetést, tönkreverte a szőlőket, a gyümölcsfákat. A tatárdúlás után nem lehetett olyan kopár a határ, mint amilyené ez a rettenetes jégverés tette.

A csapás megtermesztette mindenkiben a lelket. Amikor elvonult az orkán és kitisztult újból az ég — a nap ismét valósággal ontotta a hőséget a megcsúfolt földre — mindenki menekült haza és elbújt legbelső odájában.

Kazik is hazatérték, Ferke halottápadtan ballagott utánuk. Ugy érezte, mintha ő is ludas lenne ebben a pusztulásban. Ugy érezte, mint aki félelmetes titkot tud, olyant, hogy még csak beszélni sem lehet róla.

Apja, anyja eleinte nem vett észre a gyereken semmit. Akadt a házból kívül-belül számba venni való kár bőven. A fél tetőt elvitte a vihar, a jég szétverte az istállót, kitörte a nagy eperfát, agyonverte az aprócság legnagyobb részét.

Késő délután volt, amikor komoran betelepédhetek végre az asztal köré, hogy megegyék a gyászos ebédet. Ferke eltolta az ételt. Nem nyúlt hozzá. Egyetlen falat sem ment volna le a torkán.

— Hát téged mi lél? — mordult rá az apja.

— Semmi, csak nem kell — nyöszörögte elfordulva a gyerekek.

— Beteg vagy, kisfiam? — simogatta meg sápadt arcát az anyja.

— Nem vagyok beteg.

— Hát akkor mi a fene ütött beléd, beszélj! — kiáltotta

Kazi Mihály türelmetlenül. — Beszélj, mert mindjárt szétverem a fejedet azt a korszót.

Ferke sirva borult az asztalra.

— Beszélj, ha mondom! — emelkedett föl fenyegetően az apja.

— Bangó Pali, Bangó Pali — nyöszörögte a gyerek —, az csinálta az egészet.

— Mit te?

— A jeget. Ő hozta, csirkecsonttal, tyúktollal, meg libaganéval.

— Irgalmas Uristen! — sikoltott az asszony.

Ferke aztán töviről hegyire elmondott mindent. Kazi Mihály meg se várta a mese végét, kalpag nélkül rohant a városházára, egyenesen Miller bíróságra. Vitte magával a fiát is. Protokollumba foglalták mindjárt a vallomását és a Miller kiadta a parancsot a hajdúknak: kerítsék elő, de tüstént Bangó Palt.

Palkó gyerek a várkapu alól nézte végig a jégverést. Odakényszerült, amikor néhány gomba darab má a fején koppant. Inkább elviselte, hogy az előbb kifigurázott káplár néhányszor hátbavágja. Aztán megbékélt vele és együtt szemlélte a pusztulást. Ugy megarátkoztak, hogy a katona néhány olomglyórt is adott neki. Később, a vész elmúltával, továbbállt a gyerek. Gondolta, most már nem érdemes visszamenni Szírovitza uram műhelyébe, inkább lefutott a partra, végigbongászta madártojás, meg fókák után a bokrokat. Egy kis nyulat is talált, ott lapult az egyik bokor alatt, biztosan a jég verte be a városba a mezőről. A nyulat a köténybe csavarta, aztán pipót faragott egy fűzfagöből és a fecskéket utánozta vele. Már alkonyodott, mire hazaért. Özvegy anyja riadtan várta.

— Egy pandúr keresett — mondta szeptegve. — Azt mondta, visszajön később. Mit tettél már megint, te rosszcsont?

— Lehet, hogy majsztrom-uram kerestet.

— Elködörögál megint?

— Ühüm. Majd bemegyek reggel.

Jött a pandúr.

— No Palkó, szaporán befelé, a városházára — kiáltott a gyerekre. — Maga Miller uram hívat.

— Ne tréfáljon már.

— Ugy van, ahogy mondom. De igyekezz, igyekezz!

Palkó megilletődve kullogott a pandúr mellett. A legszívesebben elinált volna, de az keményen fogta a nyakát.

Nem a másodbíró, hanem Zaffiry Imre városi ügyész vette vallatóra a gyereket.

— Hogy csinálta a jeget? — rivallt rá.

Palkó hirtelen nem tudta, miről is van szó. Bambán nézett az ügyészre.

— Nem beszélj? No majd megoldom a nyelvedet!

Hatalmas pofon csattant a gyerek képén, hogy a földre esett tőle.

— Hogy csinálta a jeget? — kiáltott rá ismét az ügyész.

— Nem csináltam én semmiféle jeget — bömbölte Palkó.

— János, János! — kiáltott az ajtó felé Zaffiry. Ami-

kor benézett a hajdú, megparancsolta, hogy hívja elő a hénert.

— A pincében majd megjön a szavad — fenyegette vésztojásosan a megszeppent gyereket.

Jött is már a hóhér, Halli mester, ittfeljejtkezett törökivadék, akit a szegediek csak Halál-mesternek neveztek és bivalyos kezével üstökön ragadta a gyereket.

Lementek a sötét csigalépcsőn a vallatókamrába. Pali sem eleven nem volt, sem holt.

— Hát beszélj-e? — kérdezte az ügyész.

— Mit beszélj?

— Hogy csinálta ezt a fertelmes jégesőt.

— Nem én csináltam.

— Ne tagadj, mert mindjárt ráültetünk arra a szöges lovacskára.

— En nem csináltam — szepegte megrettenve a gyerek —, azt se tudom, hogy csinálják.

— Hát a csirkecsont, a tyúktoll, meg a szentelt libagané mire kellett?

Csak most jutott eszébe a tréfa, amit Kazi Ferke ijesztésére kitalált. Már majdnem ki is mondta, de aztán megremült a gondolattól, hogy elvesztené vele magát, mert hiszen alig váltak el a templomtól, már zuhogott is a jég.

— Semmit sem tudok, semmit sem tudok — ismételte.

Az ügyész intett. Halli főkapt a gyereket, aki a következő pillanatban már sivalkódva vonaglott a szögekkel kiveri tuskán.

— Vallasz-e már, te gonosz? — kiáltotta túl Zaffiry.

— Vegyenek le kegyelmetek — zokogta rimánkodva a megkínzott gyerek —, beismerek mindent! Én voltam, én!

En csináltam a jeget!

A hóhér leszedte a lovacskáról és odadobta vérző, vonagló testét az ügyész elé.

— Hát te csinálta, ugye?

— Én.

— Csirkecsonttal, lúdganéval, tyúktollal?

— Avval.

— Aztán belemártottad a szenteltvíztartóba ezeket az oesmányságokat?

— Bele.

— Ki tanított erre a boszorkányságra?

— Senki.

— Már megint hazudsz. Mindjárt visszatetetik a lo-

vacsckára.

— Hát mit mondjak?

— Váld be, hogy Rúzsa Dániel volt a mestered.

— Rúzsa Dániel volt.

— Meg Koncz Sára.

— Meg Koncz Sára.

— Meg Kökényné.

— Meg Kökényné.

— Széll Zsuzsanna?

— Az is.

— Katona Ferenc, Borbóla Ferenc?

(Folyt. köv.)